# TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. rugsėjo 12 d. *

Byloje C-479/04

dėl 2004 m. lapkričio 16 d. *Østre Landsret* (Danija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. lapkričio 19 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**Laserdisken ApS**

prieš

**Kulturministeriet,**

Teisingumo Teismas (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas ir J. Malenovský, teisėjai J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, G. Arestis (pranešėjas), J. Klučka, U. Lõhmus ir A. Ó Caoimh,

* Proceso kalba: danų.

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė K. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2006 m. vasario 14 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Laserdisken ApS*, atstovaujamos akcininko H. K. Pedersen,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos T. Nowakowski,

— Europos Parlamento, atstovaujamo K. Bradley ir L. G. Knudsen,

— Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos H. Vilstrup, F. Florindo Gijón ir R. Liudvinavičiūtės,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos W. Wils ir N. B. Rasmussen,

susipažinęs su 2006 m. gegužės 4 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

## Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, p. 10, toliau – Direktyva arba Direktyva 2001/29) 4 straipsnio 2 dalies išaiškinimo ir galiojimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas sprendžiant ginčą tarp *Laserdisken ApS* (toliau – *Laserdisken*) ir *Kulturministeriet* (Kultūros ministerijos) dėl Danijos autorių teisių įstatymo (*ophavsretslov*) su pakeitimais, padarytais 2002 m. gruodžio 17 d. įstatymu Nr. 1051 (*lov nr. 1051 om ændring af ophavsretsloven*), 19 straipsnio taikymo už Europos ekonominės erdvės (EEE) ribų teisėtai parduodamų DVD importui ir pardavimui Danijoje.

## Teisinis pagrindas

3 Direktyva 2001/29 buvo priimta remiantis EB 47 straipsnio 2 dalimi, EB 55 ir EB 95 straipsniais. Jos 1 straipsnio, pavadinto „Taikymo sritis“, 1 dalis nustato, kad „ši direktyva reglamentuoja teisinę autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą vidaus rinkos sistemoje, ypač atsižvelgiant į informacinę visuomenę“.

4 Direktyvos II skyrių, pavadintą „Teisės ir išimtys“, sudaro 2–5 straipsniai. 2 straipsnis reglamentuoja atgaminimo teisę, 3 straipsnis – teisę viešai paskelbti kūrinius ir teisę kitus objektus padaryti viešai prieinamus, 4 straipsnis – platinimo teisę, o 5 straipsnis – pastaraisiais trimis straipsniais nustatytų taisyklių išimtis ir apribojimus.

5 Direktyvos 4 straipsnis nustato:

„1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį viešą jų kūrinių originalo ar jo kopijų platinimą parduodant ar kitais būdais.

2. Kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė nėra laikoma išnaudota Bendrijoje, išskyrus tuos atvejus, kai teisių turėtojas Bendrijoje pirmą kartą tą objektą parduoda ar kitaip perleidžia jo nuosavybę arba tai daroma jo sutikimu.“

6 Direktyvos 5 straipsnio 2 dalis nustato, kad tam tikrais atvejais valstybės narės 2 straipsnyje nustatytai atgaminimo teisei gali nustatyti išimtis arba apribojimus. Pagal 5 straipsnio 3 dalį valstybės narės 2 ir 3 straipsniuose nustatytoms teisėms gali nustatyti išimtis arba apribojimus šioje dalyje nurodytais atvejais.

7 Pagal Direktyvos 5 straipsnio 4 dalį „tais atvejais, kai valstybės narės atgaminimo teisei pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis gali nustatyti išimtį ar apribojimą, jos gali panašiai nustatyti išimtį ar apribojimą platinimo teisei, kaip nurodyta 4 straipsnyje, tokiu mastu, kurį pateisina leidžiamo atgaminimo tikslas“.

8 Iki Danijai įgyvendinant Direktyvą 2001/29, Danijos autorių teisių įstatymo 19 straipsnyje buvo numatyta, kad „kai kūrinio kopija su autoriaus sutikimu yra parduodama ar kitokiu būdu perleidžiama kitai šaliai, kopija gali būti platinama toliau".

9 Po šio įstatymo pakeitimo Direktyvai 2001/29 įgyvendinti skirtu 2002 m. gruodžio 17 d. įstatymu Nr. 1051 šio 19 straipsnio 1 dalis suformuluota taip: „Kai kūrinio kopija su autoriaus sutikimu yra parduodama ar kitokiu būdu perleidžiama kitai šaliai Europos ekonominės erdvės ribose, kopija gali būti platinama toliau. Kai platinama skolinant ar nuomojant, 1 punkto nuostatos taip pat taikomos pardavimui ar bet kuriam kitam perleidimo kitai šaliai už Europos ekonominės erdvės ribų būdui."

10 Remiantis 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3, toliau – EEE susitarimas) 65 straipsnio 2 dalimi, konkrečios nuostatos ir priemonės dėl intelektinės, pramoninės ir komercinės nuosavybės pateikiamos šio susitarimo 28 protokole ir XVII priede. 2004 m. liepos 9 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 110/2004, iš dalies keičiančiu šio susitarimo XVII priedą (Intelektinė nuosavybė) (OL L 376, p. 45), Direktyva 2001/29 buvo įtraukta į šį susitarimą.

## Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 *Laserdisken* yra komercinė bendrovė, savo pardavimo vietose Danijoje, be kita ko, parduodanti kinematografijos kūrinių kopijas individualiems pirkėjams.

12 Iki 2002 m. pabaigos ši bendrovė šias kopijas daugiausia importavo iš Europos Sąjungos valstybių narių, bet dalis buvo importuojama iš trečiųjų šalių. Tai buvo pirmiausia specialūs leidimai, pavyzdžiui, originalios amerikietiškos versijos arba taikant specialius metodus įrašyti leidimai. Kitą didelę siūlomų įsigyti produktų dalį sudarė kinematografijos kūriniai, kurie Europoje nebuvo išleisti praeityje ir nebūtų išleisti ateityje.

13 Nustačiusi, kad po pirmiau nurodyto įstatymo pakeitimo labai sumažėjo šios veiklos apimtys, *Laserdisken* 2003 m. vasario 19 d. *Østre Landsret* (Rytų regiono teisme) pareiškė ieškinį *Kulturministeriet*, prašydama pripažinti netaikytiną Autorių teisių įstatymo su pakeitimais, padarytais įgyvendinant Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalį, 19 straipsnį. *Laserdisken* teigimu, naujosios šio 19 straipsnio nuostatos daro didelę įtaką už EEE ribų teisėtai parduodamų DVD importui ir pardavimams.

14 Grįsdama savo ieškinį, *Laserdisken* nurodė Direktyvos 2001/29 negaliojimą dėl to, kad EB 47 straipsnio 2 dalis, EB 55 ir EB 95 straipsniai nėra tinkamas teisinis pagrindas šiai direktyvai priimti.

15 Be to, *Laserdisken* tvirtino, kad minėtos direktyvos 4 straipsnio 2 dalis pažeidžia tarptautinius susitarimus, pagal kuriuos Bendrija yra prisiėmusi tam tikrų įsipareigojimų autorių teisių ir gretutinių teisių srityje, su konkurencijos politikos įgyvendinimu susijusias Sutarties nuostatas, proporcingumo principą kovojant su piratavimu ir, bendriau, įgyvendinant vidaus rinką, saviraiškos laisvę, lygybės principą ir reikšmingas EB sutarties nuostatas, susijusias su valstybių narių kultūros ir švietimo politika, būtent EB 151 ir EB 153 straipsnius.

16 Kadangi *Kulturministeriet* nesutiko su visais minėtais ieškinio pagrindais, *Østre Landsret* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui du tokius prejudicinius klausimus:

„1) Ar Direktyvos (2001/29) 4 straipsnio 2 dalis yra negaliojanti?

2) Ar Direktyvos (2001/29) 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti nuostatą dėl tarptautinio teisių išnaudojimo?"

**Dėl prejudicinių klausimų**

*Dėl antro klausimo*

17 Savo antru klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalis draudžia nacionalines nuostatas, numatančias, kad kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė yra išnaudojama, kai teisių turėtojas už Bendrijos ribų pirmą kartą tą objektą parduoda ar kitaip perleidžia jo nuosavybę arba tai daroma su jo sutikimu.

18 *Laserdisken* ir Lenkijos vyriausybė teigia, kad Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalis nedraudžia valstybei narei savo teisės aktuose išsaugoti tokią teisės išnaudojimo taisyklę. Europos Bendrijų Komisija gina priešingą poziciją.

19 Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 1 dalis įtvirtina išimtinę autorių teisę leisti arba uždrausti bet kokį viešą jų kūrinių originalo ar jo kopijų platinimą parduodant ar kitais būdais.

20 Šio straipsnio 2 dalis nustato šios teisės išnaudojimo taisyklę. Remiantis šia nuostata, kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė nėra laikoma išnaudota, išskyrus tuos atvejus, kai teisių turėtojas Bendrijoje pirmą kartą tą objektą parduoda ar kitaip perleidžia jo nuosavybę arba tai daroma su jo sutikimu.

21 Iš to išplaukia, kad nagrinėjamos teisės išnaudojimas priklauso nuo dviejų sąlygų, būtent, viena vertus, kad teisių turėtojas kūrinio originalą ar jo kopijas būtų išleidęs į prekybą arba tai būtų padaryta su jo sutikimu ir, kita vertus, kad toks išleidimas į rinką būtų įvykęs Bendrijoje.

22 Šiuo atžvilgiu *Laserdisken* ir Lenkijos vyriausybė iš esmės teigia, kad Direktyvos 4 straipsnio 2 dalis palieka valstybėms narėms galimybę savo nacionalinėje teisėje nustatyti arba išlaikyti teisės išnaudojimo taisyklę kūrinių, išleistų į prekybą ne tik Bendrijoje, bet ir trečiosiose valstybėse, atžvilgiu.

23 Tokiam aiškinimui negali būti pritarta. Iš tiesų, remiantis Direktyvos 2001/29 dvidešimt aštunta konstatuojamąja dalimi, autorių teisių apsauga pagal šią direktyvą apima išimtinę teisę kontroliuoti kūrinio, užfiksuoto materialioje laikmenoje, platinimą. Teisių turėtojui Bendrijoje pirmą kartą pardavus kūrinio originalą ar jo kopijas arba kai originalas ar jo kopijos yra parduodamos jam leidus, išnaudojama teisė kontroliuoti to objekto perpardavimą Bendrijoje. Remiantis ta pačia konstatuojamąja dalimi, ši teisė neturėtų būti laikoma išnaudota, jei teisių turėtojas kūrinio originalą ar jo kopijas parduoda arba originalas ar jo kopijos parduodamos jam leidus ne Bendrijoje.

24 Iš aiškaus Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalies teksto, skaitomo kartu su šios direktyvos dvidešimt aštunta konstatuojamąja dalimi, darytina išvada, kad minėta nuostata nepalieka valstybėms narėms galimybės savo nacionalinėje teisėje numatyti kitokios teisės išnaudojimo taisyklės nei teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklė.

25 Šią išvadą patvirtina Direktyvos 2001/29 5 straipsnis, kuris suteikia valstybėms narėms teisę nustatyti išimtis arba apribojimus atgaminimo teisei, teisei viešai paskelbti kūrinius, teisei kitus saugomus objektus padaryti viešai prieinamus ir platinimo teisei. Iš tikrųjų iš jokios šio straipsnio nuostatos neišplaukia, kad leidžiamos išimtys arba apribojimai galėtų būti taikomi Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtintai teisės išnaudojimo taisyklei ir taip leisti valstybėms narėms nukrypti nuo šios taisyklės.

26 Be to, toks aiškinimas yra vienintelis visiškai atitinkantis Direktyvos 2001/29 tikslą, kuriuo, remiantis Direktyvos pirma konstatuojamąja dalimi, yra užtikrinamas vidaus rinkos veikimas. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad tokia situacija, kai tam tikros valstybės narės galėtų numatyti platinimo teisės išnaudojimo visame pasaulyje taisyklę, o tuo metu kitos valstybės narės numatytų tik šios teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklę, lemtų neišvengiamas kliūtis laisvam prekių judėjimui ir laisvam paslaugų teikimui.

27 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į antrą prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia nacionalines taisykles, numatančias, jog kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė yra laikoma išnaudota, kai teisių turėtojas šiuos objektus išleidžia į prekybą ne Bendrijoje arba tai daroma su jo sutikimu.

*Dėl pirmo klausimo*

28 *Laserdisken* ir Lenkijos vyriausybė siūlo į jį atsakyti taip, kad Direktyva 2001/29, ir būtent jos 4 straipsnio 2 dalis, pažeidžia Bendrijos teisę. Tačiau Europos Parlamentas, Europos Sąjungos Taryba ir Komisija tvirtina, kad negalima sutikti nė su vienu iš nurodytų negaliojimo pagrindų.

Dėl Direktyvos 2001/29 teisinio pagrindo

29 *Laserdisken* teigia, kad Direktyva 2001/29 buvo priimta nepagrįstai remiantis EB 47 straipsnio 2 dalimi, EB 55 ir EB 95 straipsniais, nes šios nuostatos negali pateisinti šios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklės priėmimo.

30 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką Bendrijos kompetencijos kontekste teisinio pagrindo teisės aktui parinkimas turi būti grindžiamas objektyviais kriterijais, kuriems gali būti taikoma teisminė kontrolė. Tokiems kriterijams, be kita ko, priskirtinas teisės akto tikslas ir turinys (2005 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *ABNA ir kt.*, C-453/03, C-11/04, C-12/04 ir C-194/04, Rink. p. I-10423, 54 punktas ir nurodyta teismo praktika).

31 Šiuo atžvilgiu reikia nurodyti, kad EB 47 straipsnio 2 dalies, EB 55 ir EB 95 straipsnių nuostatos, kuriomis remiantis buvo priimta Direktyva 2001/29, derinant nacionalinės teisės aktus, susijusius su autorių teisių ir gretutinių teisių turiniu ir įgyvendinimu, leidžia imtis priemonių, reikalingų deramam vidaus rinkos veikimui, susijusiam su įsisteigimo ir paslaugų teikimo laisvėmis, užtikrinti.

32 Direktyva 2001/29 aiškiai siekiama tikslų, nurodytų minėtose Sutarties nuostatose.

33 Iš tiesų, remiantis šios direktyvos pirma konstatuojamąja dalimi, Sutartis numato vidaus rinkos sukūrimą ir sistemos, užtikrinančios, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma, įteisinimą, o valstybių narių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymų suderinimas padeda siekti šių tikslų.

34 Šiuo klausimu Direktyvos 2001/29 trečia konstatuojamoji dalis paaiškina, kad siūlomas derinimas padės įgyvendinti keturias vidaus rinkos laisves, o šios direktyvos šeštoje konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad suderinimo Bendrijos lygmeniu nebuvimas kuriant nacionalinės teisės aktus sudarytų sąlygas atsirasti pastebimiems apsaugos skirtumams ir kartu prekių ir paslaugų, kurias sudaro intelektinės nuosavybės objektai arba kurios yra jais paremtos, laisvo judėjimo apribojimams.

35 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad šiuo atveju *Laserdisken* pateikti prieštaravimai dėl Direktyvos teisinio pagrindo yra nepagrįsti.

Dėl Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalies

— Dėl tarptautinių susitarimų, kuriuos Bendrija yra sudariusi autorių teisių ir gretutinių teisių srityje, pažeidimo

36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodo susitarimų, kuriais Bendrija yra prisiėmusi įsipareigojimus ir kurių nuostatas galėtų pažeisti Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta platinimo teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklė.

37 Savo rašytinėse pastabose, nepateikdama detalesnių paaiškinimų, *Laserdisken* nurodo, kad Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje nurodyta platinimo teisė ir teisės išnaudojimo taisyklė prieštarauja 1960 m. gruodžio 14 d. Paryžiuje pasirašytos Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) konvencijos 1 straipsnio c punkto ir 2 straipsnio a punkto nuostatoms. Šios nuostatos atitinkamai numato, kad OECD „tikslas yra skatinti politiką, siekiančią prisidėti prie pasaulinės prekybos plėtros daugiašaliais ir nediskriminaciniais pagrindais“ ir kad siekdamos būtent šio tikslo „konvencijos narės susitaria užtikrinti efektyvų savo ekonominių išteklių naudojimą“. (Neoficialus vertimas)

38 Be to, kad šiam argumentui trūksta tikslumo, pakanka konstatuoti, kad *Laserdisken* nurodytos nuostatos, padarius prielaidą, kad jos saisto Bendriją, nereglamentuoja platinimo teisės išnaudojimo taisyklės.

39 Be to, pagal Direktyvos 2001/29 penkioliktą konstatuojamąją dalį ši direktyva įgyvendina tarptautinius įsipareigojimus, prisiimtus 1996 m. gruodžio 20 d. po Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (PINO) egida sudarius PINO autorių teisių sutartį ir PINO atlikimų ir fonogramų sutartį – sutartis, kurios Bendrijos vardu buvo patvirtintos 2000 m. kovo 16 d. Tarybos sprendimu 2000/278/EB (OL L 89, p. 6).

40 Dėl platinimo teisės nei PINO autorių teisių sutarties 6 straipsnio 2 dalis, nei PINO atlikimų ir fonogramų sutarties 8 straipsnio 2 dalis ar 12 straipsnio 2 dalis Bendrijai, kaip susitariančiajai šaliai, nenustato pareigos numatyti specialios taisyklės, susijusios su šios teisės išnaudojimu.

41 Iš tiesų iš minėtų sutarčių tikslo, visų pirma nurodyto jų pirmose konstatuojamosiose dalyse, išplaukia, kad jomis siekiama suderinti autorių teisių ir gretutinių teisių nuostatas.

42 Konkrečiau kalbant apie platinimo teisę, PINO autorių teisių sutarties derinimo tikslas įgyvendinamas numatant išimtinę autorių teisę leisti padaryti jų kūrinių originalus ar jų kopijas viešai prieinamus parduodant arba bet kuriuo kitu būdu perleidžiant nuosavybės teisę. Tačiau, kiek tai susiję su šios išimtinės teisės išnaudojimu, ši sutartis neriboja susitariančiųjų šalių kompetencijos nustatyti galimas sąlygas, kurioms esant teisės išnaudojamos po pirmojo pardavimo. Taigi jis Europos bendrijai leidžia labiau suderinti nacionalinius teisės aktus, taip pat ir teisės išnaudojimo taisyklę. Todėl minėtos PINO autorių teisių sutarties ir Direktyvos 2001/29 nuostatos papildo vienos kitas siekiamo suderinimo tikslo atžvilgiu.

43 Iš visų pirmiau pateiktų argumentų išplaukia, kad teiginys, jog Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalimi pažeidžiami Bendrijos sudaryti tarptautiniai susitarimai autorių teisių ir gretutinių teisių srityje, yra nepagrįstas.

— Dėl Sutarties nuostatų, susijusių su konkurencijos politikos įgyvendinimu

44 *Laserdisken* tvirtina, kad Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisės išnaudojimo taisyklė sustiprina tiekėjų vykdomą pardavimo kanalų kontrolę ir taip daro neigiamą poveikį laisvai konkurencijai. Ieškovės pagrindinėje byloje argumentavimo esmė remiasi tuo, kad, taikant šią teisės išnaudojimo taisyklę kartu su DVD regioninio kodavimo sistema, konkurencija apskritai panaikinama. Iš tiesų dėl šios taisyklės tam tikrų kūrinių, kuriais prekiaujama už Bendrijos ribų, negalima įsigyti Bendrijoje.

45 Lenkijos vyriausybė priduria, kad ši teisės išnaudojimo taisyklė neleidžia skatinti dar didesnės konkurencijos ir užtikrina autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojams tokią jų interesų apsaugą, kuri viršija suteikiant šias teises siekiamą tikslą.

46 Savo argumentais ieškovė pagrindinėje byloje ir Lenkijos vyriausybė iš esmės tvirtina, kad Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisės išnaudojimo taisyklė trukdo laisvai konkurencijai pasauliniu lygiu.

47 Reikia priminti, kad, remiantis EB 3 straipsnio 1 dalies g punktu, kaip numatyta Sutartyje ir laikantis joje nustatytų terminų, Bendrijos veiklos sritis yra sistema, užtikrinanti, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma. Šiuo klausimu Sutarties VI antraštinėje dalyje yra I skyrius, kuriame yra EB 81–89 straipsniai, skirti konkurencijos taisyklėms.

48 Šiuo atveju pagal Direktyvos 2001/29 pirmą konstatuojamąją dalį valstybių narių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymų derinimas padeda siekti vidaus rinkos sukūrimo ir sistemos, užtikrinančios, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma, įteisinimo.

49 Tai reiškia, kad šia direktyva vykdomu derinimu taip pat siekiama užtikrinti, jog konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma, kaip ir numato EB 3 straipsnio 1 dalies g punktas.

50 *Laserdisken* ir Lenkijos vyriausybės pateiktas argumentas reikštų, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas, priimdamas Direktyvą 2001/29, turėtų pareigą atsižvelgti į laisvos konkurencijos pasauliniu lygiu principą – pareigą, kuri neišplaukia nei iš EB 3 straipsnio 1 dalies g punkto, nei iš kitų Sutarties nuostatų.

51 Iš viso to, kas pasakyta, išplaukia, kad šis negaliojimo pagrindas, grindžiamas su konkurencijos politikos įgyvendinimu susijusių Sutarties nuostatų pažeidimu, turi būti atmestas.

— Dėl proporcingumo principo pažeidimo

52 *Laserdisken* ir Lenkijos vyriausybės nuomone, Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisės išnaudojimo taisyklė nėra būtina vidaus rinkos be kliūčių tikslui pasiekti ir nustato Europos Sąjungos piliečiams naštą, kuri viršija tai, kas yra reikalinga. Be to, ši nuostata pasirodo esanti neveiksminga, kai siekiama užkirsti kelią be autorių teisių ir gretutinių teisių turėtojų sutikimo į apyvartą Bendrijoje paleistų kūrinių platinimui.

53 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad proporcingumo principas, kuris yra vienas iš bendrųjų Bendrijos teisės principų, reikalauja, kad Bendrijos teisės nuostata nustatytos priemonės būtų tinkamos tikslui įgyvendinti ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti (2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, Rink. p. I-11453, 122 punktas).

54 Ieškovė pagrindinėje byloje iš esmės kritikuoja Bendrijos institucijų sprendimą pasirinkti platinimo teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklę.

55 Todėl reikia patikrinti, ar šios taisyklės priėmimas yra šių institucijų siekiamiems tikslams neproporcinga priemonė.

56 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nacionalinių teisės aktų skirtumai platinimo teisės išnaudojimo srityje gali tiesiogiai daryti poveikį deramam vidaus rinkos veikimui. Todėl derinimo šioje srityje tikslas yra panaikinti kliūtis laisvam judėjimui.

57 Be to, remiantis Direktyvos 2001/29 devinta konstatuojamąja dalimi, autorių teisių ir gretutinių teisių apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų, prodiuserių ir vartotojų labui. Iš Direktyvos 2001/29 dešimtos konstatuojamosios dalies išplaukia, kad teisinė intelektinės nuosavybės teisių apsauga yra būtina, kad būtų galima garantuoti galimybes gauti tinkamą atlyginimą už kūrinių naudojimą ir patenkinamą investicijų grąžą. Taip pat šia prasme vienuolikta konstatuojamoji dalis skelbia, kad griežta ir veiksminga apsaugos sistema leidžia užtikrinti, kad Europos kultūra gautų būtinų lėšų kūrybai ir gamybai, o meno kūrėjai ir atlikėjai išlaikytų nepriklausomumą ir orumą.

58 Atsižvelgiant į nurodytus tikslus, matyti, kad Bendrijos institucijų sprendimas Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje pasirinkti platinimo teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklę nėra neproporcinga priemonė, galinti paveikti šios nuostatos galiojimą.

59 Iš visų pirmiau pateiktų svarstymų išplaukia, kad argumentas dėl proporcingumo principo pažeidimo yra nepagrįstas.

— Dėl saviraiškos laisvės pažeidimo

60 *Laserdisken* teigimu, Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalis atima iš Europos Sąjungos piliečių teisę gauti informaciją, pažeidžia 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnį (toliau – EŽTK). Be to, *Laserdisken* nurodo, kad nepaisoma autorių teisių turėtojų laisvės pateikti savo idėjas.

61 Pirmiausia primintina, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pagrindinės teisės yra sudedamoji bendrų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas, dalis, todėl pastarasis vadovaujasi valstybių narių bendromis konstitucinėmis tradicijomis ir tarptautiniais dokumentais žmogaus teisių apsaugos srityje, kuriuos priimant dalyvavo valstybės narės arba prie kurių jos prisijungė. EŽTK šiuo atžvilgiu turi ypatingą reikšmę (2003 m. birželio 12 d. Sprendimo *Schmidberger*, C-112/00, Rink. p. I-5659, 71 punktas ir nurodyta teismo praktika).

62 EŽTK 10 straipsniu užtikrinama saviraiškos laisvė yra pagrindinė laisvė, kurios laikymąsi užtikrina Bendrijos teismai (1991 m. birželio 18 d. Sprendimo *ERT*, C-260/89, Rink. p. I-2925, 44 punktas). Tas pats taikoma ir nuosavybės teisei, kurią užtikrina EŽTK papildomo protokolo 1 straipsnis (žr. šiuo klausimu 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia ir ERSA*, C-347/03, Rink. p. I-3785, 119 punktą ir 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Alliance for Natural Health ir kt.*, C-154/04 ir C-155/04, Rink. p. I-6451, 126 punktą).

63 Pirmiausia argumentas dėl EŽTK 10 straipsniu užtikrinamos saviraiškos laisvės pažeidimo, susijusio su tuo, kad autorių teisių turėtojui kliudoma pateikti savo idėjas, turi būti atmestas. Iš tiesų remiantis Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalimi, platinimo teisė laikoma išnaudota, su sąlyga, kad autorių teisių turėtojas pritarė pirmam pardavimui ar pirmam kitokiam nuosavybės perleidimui. Taigi šis turėtojas gali pats kontroliuoti pirmą šios teisės objekto pardavimą. Tokiomis aplinkybėmis saviraiškos laisve akivaizdžiai negali būti remiamasi siekiant pagrįsti teisės išnaudojimo taisyklės negaliojimą.

64 Antra, dėl laisvės gauti informaciją reikia priminti, kad padarius prielaidą, jog Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisės išnaudojimo taisyklė galėtų apriboti šią laisvę, iš 10 straipsnio 2 dalies išplaukia, kad šio straipsnio pirma dalimi užtikrinamoms laisvėms gali būti taikomi tam tikri bendrojo intereso tikslais pagrįsti apribojimai, jei jie yra numatyti įstatyme, juos inspiravo vienas ar daugiau teisėtų tikslų minėtos nuostatos atžvilgiu, jie yra būtini demokratinėje visuomenėje, t. y. pateisinami imperatyviniu visuomeniniu poreikiu ir, be kita ko, proporcingi siekiamam teisėtam tikslui (žr. šiuo klausimu 2004 m. kovo 25 d. Sprendimo *Karner*, C-71/02, Rink. p. I-3025, 50 punktą).

65 Tačiau šiuo atveju tariamas laisvės gauti informaciją apribojimas yra pateisinamas būtinumu saugoti intelektinės nuosavybės teises, kaip antai autorių teises, esančias sudėtine nuosavybės teisės dalimi.

66 Tai reiškia, kad argumentas dėl saviraiškos laisvės pažeidimo turi būti atmestas.

— Dėl lygybės principo pažeidimo

67 *Laserdisken* teigia, kad Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisės išnaudojimo taisyklė gali pažeisti lygybės principą. Šiuo atžvilgiu kaip pavyzdį ji nurodo, kad trečiojoje valstybėje įsikūrę gamintojas ir licencijos turėtojas nėra tokioje pačioje situacijoje, palyginti su Bendrijoje įsikūrusiais gamintoju ir licencijos turėtoju.

68 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką vienodo požiūrio principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos – vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas (minėto sprendimo *ABNA* 63 punktas ir nurodyta teismų praktika).

69 Padarius prielaidą, kad ieškovės pagrindinėje byloje pateiktam argumentui šiame kontekste galima pritarti, šis argumentas neįrodo, kad Direktyvos 4 straipsnio 2 dalies taikymas reiškia dviejų panašių situacijų skirtingą vertinimą. Iš tikrųjų nėra jokių abejonių, kad trečiojoje valstybėje įsikūrę gamintojas ir licencijos turėtojas nėra tokioje pačioje arba panašioje situacijoje, palyginti su Bendrijoje įsikūrusiais gamintoju ir licencijos turėtoju. Faktiškai *Laserdisken* iš esmės teigia, kad aiškiai nepanašios situacijos turi būti vertinamos vienodai.

70 Tai reiškia, kad argumentas dėl lygybės principo pažeidimo turi būti atmestas.

— Dėl EB 151 ir EB 153 straipsnių pažeidimo

71 Pagal EB 151 straipsnio 1 dalį Bendrija prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo, gerbdama jų nacionalinę ir regioninę įvairovę ir kartu iškeldama bendrą kultūros paveldą.

72 EB 153 straipsnio 1 dalis, be kita ko, numato, kad siekdama remti vartotojų interesus ir užtikrinti vartotojų aukšto lygio apsaugą, Bendrija padeda skatinti jų teisę į informaciją ir šviečiamąją veiklą.

73 Remiama Lenkijos vyriausybės, *Laserdisken* tvirtina, kad priimdama Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalį, Bendrija nesilaikė pirmiau minėtų nuostatų.

74 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad keliose šios direktyvos konstatuojamosiose dalyse minėtos nuostatos arba aiškiai minimos, arba perteikiama jų esmė.

75 Kaip išplaukia iš Direktyvos 2001/29 devintos ir vienuoliktos konstatuojamųjų dalių, kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai, o griežta, veiksminga jų apsaugą užtikrinanti sistema yra vienas iš pagrindinių būdų užtikrinti, kad Europos kultūra gautų būtinų lėšų kūrybai ir gamybai, o meno kūrėjai ir atlikėjai išlaikytų nepriklausomumą ir orumą.

76 Šiuo atžvilgiu, remiantis Direktyvos 2001/29 dvylikta konstatuojamąja dalimi, derama autorių teisių saugomų kūrinių ir gretutinių teisių saugomų objektų apsauga yra svarbi ir kultūros atžvilgiu, o EB 151 straipsnis reikalauja, kad Bendrija savo veiksmuose atsižvelgtų į kultūros aspektus.

77 Galiausiai pagal Direktyvos 2001/29 keturioliktą konstatuojamąją dalį šia direktyva turėtų būti siekiama skatinti mokslą ir kultūrą saugant kūrinius ir kitus objektus, kartu visuomenės labui darant išimtis ar leidžiant apribojimus švietimo ir mokymo tikslais.

78 Antra, reikia nurodyti, kad Direktyvos 2001/29 5 straipsnis numato įvairių 2–4 straipsniuose įtvirtintų teisių išimčių ir apribojimų sistemą, siekdamas sudaryti valstybėms narėms galimybę vykdyti savo kompetenciją, be kita ko, švietimo ir mokymo srityse.

79 Be to, ši sistema griežtai apibrėžta minėto 5 straipsnio 5 dalyje, kuri nustato, kad nustatytos išimtys ir apribojimai taikomi tik tam tikrais specialiais atvejais, kurie neprieštarauja įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų teisių turėtojų interesų.

80 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad rengdamos ir priimdamos Direktyvą 2001/29, Bendrijos institucijos visiškai atsižvelgė į valstybių narių kultūrinius aspektus, kuriais iš esmės remiasi ieškovė pagrindinėje byloje, ir į teisę į švietimą, į kurią Bendrijos teisės aktų leidėjas turi atsižvelgti savo veiksmuose.

81 Tai reiškia, kad argumentai dėl EB 151 ir EB 153 straipsnių pažeidimo turi būti atmesti.

82 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikia atsakyti taip, kad pirmo prejudicinio klausimo nagrinėjimo metu nebuvo nustatyta nieko, kas galėtų paveikti Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalies galiojimą.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

83 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **Pirmo prejudicinio klausimo nagrinėjimo metu nebuvo nustatyta nieko, kas galėtų paveikti 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 4 straipsnio 2 dalies galiojimą.**

2. **Direktyvos 2001/29 4 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia nacionalines taisykles, numatančias, jog kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė yra laikoma išnaudota, kai teisių turėtojas šiuos objektus išleidžia į prekybą ne Europos bendrijoje arba tai daroma su jo sutikimu.**

Parašai.